

Nr 111.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående lektorn G. Montelins placering i löneklass.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *R. Wagnsson* (I: 80) och den andra inom andra kammaren av herrar *H. Hallén* och *G. Svedman* (II: 98) har hemställts, att lektorn vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm *G. Montelin* måtte uppflyttas i den högre löneklass för lektorer, som han efter 32 års väl vitsordad ordinarie stats tjänst må anses vara berättigad att erhålla.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det sålunda motionsvis gjorda yrkandet, hänvisas till motionen I: 80.

Montelin har innehaft anställning dels under åren 1910—1919 såsom adjunkt vid statens provskola, nya elementarskolan i Stockholm, dels under åren 1919 och 1920 såsom lektor vid folkskoleseminariet i Stockholm, dels ock under tiden den 1 januari 1921—den 14 augusti 1942 såsom ordinarie granskningsman vid statens biografbyrå. Den 6 augusti 1942 utnämndes *Montelin*, räknat från och med den 15 augusti 1942, till lektor vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm (lönegraden A 27). Han hänfördes vid tillträddandet av sistnämnda lektorstjänst jämlikt föreskrift i 7 § 1 mom. civila avlöningsreglementet till begynnelselöneklassen, eller 27 löneklassen. I en till Kungl. Maj:t ställd, den 7 september 1942 dagtecknad ansökning anhöll *Montelin* att räknat från och med dagen för tillträddandet av sin innehavande tjänst bliva placerad i 30 löneklassen.

Allmänna lönenämnden anförde i avgivet yttrande i ärendet den 13 oktober 1942 huvudsakligen följande.

Allmänna lönenämnden får inledningsvis erinra, att *Montelins* befattning såsom ordinarie granskningsman vid statens biografbyrå haft karaktären av arvodestjänst. Enligt statsliggaren för budgetåret 1926/27 utgjordes *Montelins* avlöning under nämnda budgetår dels av arvode enligt stat av 6 000 kronor, varav 4 000 kronor skulle anses motsvara lön och 2 000 kronor tjänstgöringspenningar, dels av personligt lönetillägg å 500 kronor, dels ock av tillfällig löneförbättring å 1 000 kronor, varav 700 kronor skulle betraktas som lön och 300 kronor såsom tjänstgöringspenningar, alltså sammanlagt 7 500 kronor. Härtill kom dyrtidstillägg. Vid samma tidpunkt hade en lek-

tor vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium i Stockholm med en tjänstetid av fem år avlöning av 5 800 kronor, ett ålderstillägg å 500 kronor samt tillfällig löneförbättring å 1 000 kronor, eller tillhopa 7 300 kronor, oavsett dyrtidstillägg. Vid nyssnämnda tid hade alltså en ordinarie granskningsman vid biografbyrån något bättre löneställning än en lektor med motsvarande antal tjänstår. Ytterligare är att anteckna, att ordinarie granskningsman ägde åtnjuta semester under sex veckor årligen samt att beträffande rätt att bibehålla arvodet under tjänstledighet enahanda bestämmelser gällde som i fråga om lektorsavlöning. I Kungl. Maj:ts brev den 9 juni 1927 meddelades, i samband med att civilförvaltningens dåvarande avlöningsreglemente gjordes tillämpligt å vissa befattningshavare vid statens biografbyrå, nya bestämmelser angående arvoden till två granskningsmän, bland dem Montelin. Arvodet fastställdes till 9 000 kronor jämte reglerat dyrtidstillägg. Vidare meddelades föreskrift, att beträffande dessa granskningsmän skulle i tillämpliga delar gälla bestämmelserna i 33 § kungörelsen 1925: 356, varvid vederbörande befattning skulle anses motsvara en ordinarie tjänst inom lönegraden B 26, inom vilken lönegrad befattningshavaren skulle, så länge han åtnjöt det i staten upptagna arvodet å 9 000 kronor, anses tillhöra 27 löneklassen, utan rätt till uppflyttning i högre löneklass efter visst antal tjänstår. Dessa bestämmelser ha, i vad avser Montelin, ägt tillämpning intill hans övergång till lektorstjänsten vid realläroverket å Norrmalm, dock att själva arvodesbeloppet i samband med bortfallandet av dyrtidstillägg omreglerats och från och med budgetåret 1942/43 bestämts till 11 800 kronor.

Ett tillmötesgående av Montelins förevarande ansökning angående inplacering i högre löneklass än begynnelölneklassen skulle närmast kunna ske med tillämpning av stadgandet i 8 § 3 mom. a) civila avlöningsreglementet, enligt vilket Kungl. Maj:t, om och i den mån sådant med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter prövas skäligt, må kunna medgiva, att tjänsteman, som omedelbart före tillträdet av sin befattning innehade icke-ordinarie befattning i statens tjänst med arvode, inplaceras i högre löneklass än begynnelölneklassen. Vid bedömandet av frågan, huruvida en tillämpning av nyssberörda stadgande i detta fall kan anses motiverad, torde böra framhållas, att Montelin redan vid inplacering i begynnelölneklass erhåller en icke obetydlig löneökning i förhållande till sina avlöningsförmåner under anställningen såsom granskningsman. Av 1936 års lönekommittés motivering till stadgandet i 8 § 3 mom. a) civila avlöningsreglementet (betänkandet sid. 131) synes vidare framgå, att stadgandet icke i första hand avsetts skola träda i tillämpning i fall sådana som det förevarande. Å andra sidan bör man enligt lönenämndens mening icke bortse från att Montelins arvodesbefattning i statens biografbyrå uttryckligen förklarats skola i avlöningshänseende anses motsvara en ordinarie tjänst i 26 lönegraden, inom vilken Montelin skolat anses tillhöra 27 löneklassen. Vidare bör påpekas, att Montelin på sin tid frånträtt en ordinarie lektorstjänst för att tillträda förenämnda arvodesbefattning, vilken vid tiden för övergången erbjudit något bättre avlöningsförmåner än lektorstjänst men vilken numera måste anses sämre avlönad än sådan tjänst, alldeles oavsett att den icke varit förenad med pensionsrätt. Därest Montelin icke övergått i biografbyråns tjänst utan kvarstått vid sin lektorsbefattning vid folkskoleseminariet i Uppsala, hade han redan sedan länge ägt uppbära med befattningen förenade ålderstillägg respektive åtnjuta lön enligt för tjänsten gällande slutlöneklass. Enligt lönenämndens mening synes det skäligt att vid bedömandet av den föreliggande ansökningen hänsyn tages till nu omförmälda omständigheter.

Under åberopande av det anförda och med utgångspunkt från det förhållandet, att Montelin i egenskap av granskningsman förklarats skola anses tillhöra 26 lönegraden 27 löneklassen ända sedan budgetåret 1927/28, får lönenämnden i anledning av den nu gjorda ansökningen föreslå, att Montelin, i analogi med gällande sneddningsregler vid befordran till ordinarie tjänst inom högre lönegrad, förklaras berättigad att, räknat från och med den 15 augusti 1942, åtnjuta lön enligt 29 löneklassen.

I avgivet yttrande den 28 oktober 1942 har *statskontoret* anfört följande.

Såsom allmänna lönenämnden framhållit, har Montelins löneställning vid övergång från befattningen såsom granskningsman vid statens biografbyrå till ordinarie lektorstjänst reglerats i enlighet med den grundläggande föreskriften i 7 § 1 mom. civila avlöningsreglementet. Då förstnämnda befattning varit förenad med arvode, lärar alltså ett tillmötesgående av förevarande framställning endast kunna ifrågakomma genom tillämpning av stadgandet i 8 § 3 mom. samma reglemente. Av förarbetena till detta författningsrum framgår, att detsamma icke vore avsett att möjliggöra avlöningsförhöjning enbart på grund av föregående långvarig anställning utan fastmera åsyftade att bereda utväg till förekommande av avlöningsminskning, där mera avsevärd sådan skulle inträda på grund av en befordran och där en nedgång i löneinkomsten, bland annat, med hänsyn till föregående långvarig anställning skulle framstå såsom oskälig. Enligt ingressen till nämnda moment skall förutsättning för medgivande av förmånligare löneklassplacering i de i momentet angivna fallen vara att sådant prövas skäligt med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter. I enlighet härmed har förutsetts, att bestämmelserna skulle tillämpas tämligen restriktivt, vilket synts angeläget för att förebygga att med användandet av momentet i fråga tillgodoräkningsförfarandet på en omväg ånyo insmöge sig i avlöningssystemet.

Med utgångspunkt härifrån och då Montelins tillträdande av lektorstjänsten för honom medfört en omedelbar reell löneökning av för närvarande över 1 500 kronor för år, föreligga uppenbarligen icke nyss angivna förutsättningar för en tillämpning i detta fall av förberörda stadgande i 8 § 3 mom. civila avlöningsreglementet. Redan med hänsyn härtill måste statskontoret ställa sig avvisande gentemot ett bifall till framställningen. Härtill kommer, att ett frångående av den princip, som ligger till grund för nämnda bestämmelser, nämligen att densamma skall användas för att förebygga vid befordran eventuellt uppkommande mera avsevärd löneminskning, i detta liksom för övrigt andra likartade fall otvivelaktigt skulle kunna medföra de icke önskvärda konsekvenser, som statsmakterna velat undvika genom införandet i avlöningssystemet av nu gällande lönetursregler. Den omständigheten, att Montelin — därest han kvarstått å sin tidigare lektorstjänst — redan sedan länge skulle hava ägt åtnjuta lön enligt för tjänsten fastställd slutlöneklass, lär icke kunna tillmätas någon avgörande betydelse i detta sammanhang, då det självfallet legat i Montelins eget val att antingen kvarstå i denna tjänst eller övergå till den för det dåvarande bättre avlönade granskningsmanabefattningen hos biografbyrån.

Under åberopande av vad sålunda anförts får statskontoret hemställa, att framställningen icke må till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föränleda.

Genom beslut den 20 november 1942 fann *Kungl. Maj:t* den av Montelin gjorda ansökningen icke föränleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. I likhet med allmänna lönenämnden finner utskottet skäligt att vid bedömandet av frågan om Montelins löneklassplacering hänsyn toges till det förhållandet, att Montelin i egenskap av granskningsman vid statens biografbyrå jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 9 juni 1927 förklarats skola från och med budgetåret 1927/28 i fråga om vissa med tjänsten förenade för-måner anses tillhöra 26 lönegraden och 27 löneklassen. Utskottet tillstyrker därför för sin del, att Montelin, på sätt lönenämnden förorddat, i analogi med gällande sneddningsregler vid befordran till ordinarie tjänst inom högre lönegrad, förklaras berättigad att, räknat från och med den 15 augusti 1942, åtnjuta lön enligt 29 löneklassen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 80 och II: 98, medgiva, att lektorn vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm G. Montelin må, räknat från och med den 15 augusti 1942, åtnjuta lön enligt 29 löneklassen av den i civila avlöningsreglementet intagna löneplanen A.

Stockholm den 14 maj 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Torsten Ström, Sven Larsson, Heiding, Karl Andersson, friherre De Geer, Björkman, Wiklund, Ekströmer* och *Emil Petersson*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Hansson* i Rubbestad, *Holmdahl, Andersson* i Södergård, *Mår-tensson, Wallentheim, Viklund*, fru *Alvén*, herrar *Barnekow* och *Eriksson* i Frägsta.

Reservation

av herrar *friherre De Geer, Hansson* i Rubbestad och *Andersson* i Södergård.
